

Aandsliv og dansk Videnskab ved den Maade, hvorpaa han vakte nyt Liv i det danske Aandsliv.

Det ærede Medlem (Schovelin) henvendte, sidst han havde Ordet, en Bemærkning til mig, som det falder mig meget svært at forstaa. Det ærede Medlem sagde noget om, at jeg paa Universitetet kunde sige, hvad jeg havde Lyst til, men udenfor ikke. Jeg forstaaer ikke Meningen hermed. (*Schovelin*: De maa ikke sige alt, hvad De har Lyst til!). Nej, ikke alt, hvad jeg har Lyst til. Det synes at være en Art Svar paa den Bemærkning, jeg før gjorde om den Optræden, der i sin Tid blev udvist overfor Professor Høffding og Professor Erslev, men jeg forstaaer aldeles ikke Berettigelsen deraf eller Meningen dermed. Det er en Kendsgerning, at da de to Professorer udenfor Universitetet udtalte deres Opfattelse af visse politiske Begivenheder. (*Schovelin*: Ikke videnskabelige!). Nej, men af visse politiske Begivenheder, blev de i den Anledning truede med Afskedigelse fra deres Stilling som Universitetslærere. Jeg vil gerne spørge det ærede Medlem og hans Venner, om det er den Opfattelse af Lærefriheden ved Københavns Universitet, de gaar saa varmt i Ilden for, at de Mænd, som udenfor Universitetet udtaler Anskuelse, der er Magthaverne ubehagelige, i den Anledning kan fjernes fra Universitetet, uden at Lærefriheden krænkes.

Det ærede Medlem (Schovelin) talte om, at overfor Dr. Simonsen lød der nu et: Fortølg Kætteren! Oprigtig talt, fordi man en Gang bliver pebet ud, er man saa vist ikke Genstand for Kætterfølgelse. Det ærede Medlem maa have nogle underlige Forestillinger om, hvad Kætterfølgelse er, siden han tror, at man kan blive Martyr paa en Gang imellem at have hørt nogle Fløjter. Nej, det betyder ikke saa meget. Hvis der virkelig var sat Bom for, at denne Mand fremtidig kom til at udtale sine Anskuelse i Danmark og ved Universitetet, kunde man tale om en Følgesø, om en Udelukkelse. Men fordi man en enkelt Gang opnaar at blive udpebet ved en Forelæsning, derfor er der virkelig ikke den fjerneste Tale om Følgesø.

Derefter vil jeg gerne gøre et Par Bemærkninger til det ærede Medlem fra Vinderup (Moltesen). Det ærede Medlem, der i nogen Grad var blevet smittet af den Højtidelighed, der i Dag hersker i Hjørnet derhenne, udtalte nogle Ord om, at han opfattede Universitetet som en

Kirke. Jeg mener nu, at Universitetet er og alle Dage bliver et mere verdsligt Sted, som man vistnok ikke kan behandle ganske paa samme Maade som en Kirke. Men idet det ærede Medlem dernæst anerkendte Kultusministerens Standpunkt, beklagede han stærkt den Udtalelse fra Universitetets Rektor, som Kultusministeren med ganske øjensynlig Tilslutning havde fremført. Naar det ærede Medlem beklager denne Udtalelse, hænger det vistnok sammen med, at han har misforstaaet dens Karakter, thi det, det ærede Medlem vilde understrege, maa, antager jeg næsten, have været det samme, som jeg understregede før, at vi ikke paa nogen Maade skulde udsætte os for nogen Art af Censur overfor de Forelæsninger, der finder Sted paa Universitetet, hvad enten de holdes af fastansatte Lærere eller af private Docenter. Men med denne Opfattelse er Rektors Udtalelse jo ingeniunde i Strid. Det, Rektor siger i sin Skrivelse, er noget andet, nemlig dette, at ved Bedømmelsen af Demonstrationen maa man ogsaa se paa, af hvilken Karakter Forelæsningen har været. Der har ikke hos Rektor været nogen Tanke om, at Universitetet skulde skride ind, fordi en Forelæsning havde en Karakter, som Universitetet ikke var tilfreds med, men Rektor siger dette ligefremme og naturlige, at naar man skal bedømme de Menneskers Optræden, som ved den paagældende Lejlighed foranstaltede Uroen, maa man dog ogsaa tage Hensyn til, hvad det var, der fremkaldte denne Uro. Det, der er sket, er, at der blev holdt en Forelæsning, som fristede til Uro; denne Forelæsning har fremkaldt Uro. Det er alt.

Det har i Dag været stærkt understreget, at man ikke lod Foredragsholderen tale til Ende. Maa jeg dertil sige, at den første Forelæsning havde han jo holdt uden Demonstration. Ved den næste Forelæsning fandt Pibningen Sted til en Begyndelse aabenbart som Protest mod den første Forelæsning, og denne Pibning fremkaldte saa fra modsat Side et stort Spektakel. Men hvem der har Ansvaret for, at Foredragsholderen den Dag ikke fik talt til Ende — om det var dem, der peb, eller dem, der senere satte Spektaklet i Scene —, og for, at Striden fortsattes hele den Tid igennem, hvori vedkommende fandt Anledning til at blive paa Universitetet, forekommer mig at være et Spørgsmaal, som staaer ganske uløst, og som ingen vil kunne klare. Tilbage bliver stadig dette, at kun en enkelt Forelæsning